

VLAAMSE GEMEENSCHAP

VLAAMSE GESCHILLENRAAD VOOR RADIO EN TELEVISIE

Rolnummer: 44
Beslissing nr. : 004/2002
van 29 mei 2002

B E S L I S S I N G

Inzake : VLAAMS BLOK en Frank VANHECKE tegen VRT

Procedure

1. Met een ter post aangetekende brief van 19 april 2002 hebben het VLAAMS BLOK en de heer Frank VANHECKE tegen de VRT een klacht ingediend met betrekking tot het Radio1-programma 'Groot Gelijk' uitgezonden op zaterdag 6 april 2002 om 12 uur. Dat programma had als onderwerp de vraag of het *cordon sanitaire* tegen het Vlaams Blok al dan niet behouden moet blijven.
2. Bij aangetekende brief van 14 mei 2002 heeft de VRT gereageerd op voormelde klacht.
3. Met ter post aangetekende brieven van 15 mei 2002 werden de klagers en de verwerende partij uitgenodigd voor de hoorzitting van 29 mei 2002.
4. Op 29 mei 2002 heeft de Geschillenraad de kwestieuze uitzending beluisterd en de partijen in hun betoog en verweer gehoord, klagers vertegenwoordigd door de heer W. Van Osselaer, medewerker van de Vlaams Blok-fractie in het Vlaams Parlement, de VRT vertegenwoordigd door de heer F. Teerlinck, juridisch adviseur.

Ontvankelijkheid van de klacht

5.1. De VRT meent dat in de mate dat de klacht namens het Vlaams Blok is ingediend, de vraag rijst of de heer Vanhecke, partijvoorzitter, namens deze feitelijke vereniging kan optreden.

Uit de bijlage bij een brief van 26 april 2002, uitgaande van het Vlaams Blok, blijkt dat de partijraad van 9 maart 2002 een statutenwijziging heeft aangenomen die de partijvoorzitter uitdrukkelijk machtigt namens de feitelijke vereniging Vlaams Blok klacht in te dienen bij de Geschillenraad.

Na inzage van dat stuk doet de VRT afstand van dit bezwaar tegen de klacht.

5.2. Volgens de VRT is de Geschillenraad niet bevoegd om zich uit te spreken over klachten die worden ingediend door politieke partijen.

Zoals de Geschillenraad in vroegere beslissingen reeds stelde, kunnen “uit het niet-aannemen door de Vlaamse Raad van bepaalde initiatieven omtrent het klachtrecht van politieke fracties in zake uitzendingen van radio en televisie (Vl. R., Gedr. St., B.Z. 1992, nr. 157/6 en 1992-1993, nr. 331) betreffende de bevoegdheid van de Geschillenraad geen conclusies worden getrokken” (zie bijvoorbeeld beslissing nr. 1/95 van 23 maart 1995).

5.3. De VRT betwist ook het belang van de klagers

De Geschillenraad bevestigt zijn oordeel, dat een politiek mandataris in eigen naam en indien daartoe behoorlijk gemachtigd ook in naam van zijn partij, een belang heeft bij de wijze waarop over die partij in de media wordt bericht.

5.4. Om die redenen zijn de klachten van de heer Frank Vanhecke, namens het Vlaams Blok en in persoonlijke naam, ontvankelijk.

Gegrondeid van de klacht.

6.1. Wat de grond van de zaak betreft, voeren de klagers aan dat het Vlaams Blok in deze uitzending het slachtoffer is geworden van de overtreding van de in artikel 23 van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie (hierna: omroepdecreet) opgenomen regels van non-discriminatie, onpartijdigheid en waarheidsgetrouwheid. Zij leiden dit af uit het feit dat geen vertegenwoordiger van het Vlaams Blok werd uitgenodigd in de studio om weerwerk te bieden tegen de aantijgingen van de centrale gast en uit sommige uitlatingen van de presentatrice van de kwestieuze uitzending.

6.2. De VRT wijst erop dat het programma ‘Groot Gelijk’ niet kan beschouwd worden als een informatief programma in de zin van artikel 23, § 1, tweede lid, van het omroepdecreet. Dit heeft volgens haar tot gevolg dat de verplichting tot onpartijdigheid en waarheidsgetrouwheid er ook niet op van toepassing is.

6.3. Volgens de VRT wil het programma ‘Groot Gelijk’ een forum bieden voor de mening van de luisteraars omtrent politieke, sociaal-economische, ethische en andere vragen waaromtrent maatschappelijke discussie bestaat. De luisteraar reageert per SMS, elektronische post of telefoon. Telkens wordt één centrale gast in de studio uitgenodigd (in dit geval Blok-watcher M. Spruyt), die omtrent het thema een bijzondere kennis en een uitgesproken mening heeft. De presentatrice heeft als opdracht ‘advocaat van de duivel’ te spelen en tegenspraak te bieden aan de luisteraars die reageren.

6.4.1. De Geschillenraad is van oordeel dat de door de VRT gegeven omschrijving van het programma overeenstemt met de werkelijkheid.

6.4.2. Over een analoog televisieprogramma op VTM (‘De Eeuwige Strijd’) heeft de Geschillenraad geoordeeld dat dit soort van programma’s kennelijk beoogt de verschillende standpunten omtrent maatschappelijke thema’s naar voor te brengen en dat dergelijke programma’s, in welke vorm ook het onderwerp aan bod komt, programma’s zijn met een algemene informatieve inslag in de zin van artikel 23, § 1, tweede lid, van

het omroepdecreet (beslissing nr. 1/98 van 1 april 1998). De Geschillenraad bevestigt dat de keuze van een meer onderhoudende, in sommige programma's zelfs ludieke vorm om meningen te ventileren omtrent maatschappelijke onderwerpen met een onmiskenbare actualiteitswaarde, de audiovisuele media niet ontslaat van de decretale verplichtingen omtrent de informatieve programma's. Ook het feit dat in dit soort van programma's vooral de gast en kijkers of luisteraars aan het woord worden gelaten, neemt niet weg dat het om informatieve programma's of programma's met een algemene informatieve inslag gaat, daar het hoofddoel ervan blijft informatie te verstrekken. Om die reden is de VRT verplicht ook in die programma's de regels van onpartijdigheid en waarheidsgetrouwheid in acht te nemen.

6.4.3. Het feit dat geen vertegenwoordiger van het Vlaams Blok in de betrokken uitzending werd uitgenodigd, is geen schending van de niet-discriminatieplicht. Zoals uit eerdere beslissingen van de Geschillenraad blijkt (zie bijvoorbeeld beslissing 6/2001 van 2 mei 2001) verleent het feit dat een partij ter sprake komt in een bepaalde uitzending, haar niet automatisch een recht van weerwoord.

De klagers voeren overigens niet aan dat Vlaams Blok-sympathisanten systematisch uit het programma zouden zijn geweerd. En de Geschillenraad heeft kunnen vaststellen dat ook tegenstanders van het cordon sanitaire tijdens de uitzending uitgebreid aan het woord werden gelaten.

6.4.4. De klacht als zou de presentatrice van het programma zich niet waarheidsgetrouw en onpartijdig hebben opgesteld, leiden de klagers af uit twee specifieke onderdelen van het programma. In de eerste plaats uit de vraag (in verband met het Vlaams Blok) "Het blijft toch dezelfde fascistische en racistische partij?", in de tweede plaats uit de opmerking "Een mooie score nietwaar mijnheer Spruyt?" nadat aan het einde van het programma de uitslag van de televoting over het cordon sanitaire was bekendgemaakt: er werden 635 respondenten geteld, waarvan 57% had laten weten voorstander te zijn van het cordon sanitaire tegenover 43% tegenstanders.

Wat de eerste opmerking van de presentatrice betreft, stelt de Geschillenraad vast dat die zinsnede werd gebruikt tijdens een telefonische discussie met de heer Geert Bourgeois, NVA-voorzitter en notoir tegenstander van het cordon sanitaire. Het ging derhalve om een mogelijk tegenargument dat de betrokkene voor de voeten werd gegooid toen die opmerkte dat heel wat mensen niet langer voor het Blok zouden stemmen na een opheffing van het cordon sanitaire.

In een informatief programma, en zeker als het - zoals in het betrokken programma - de bedoeling is de luisteraars toe te laten zich een duidelijker opinie te vormen over een bepaald vraagstuk waarover controversie bestaat, kan gebruik worden gemaakt van een zekere overdrijving of zelfs provocatie om tot een vruchtbare confrontatie van ideeën te komen en zo de verschillende opinies beter in de verf te zetten (in gelijke zin : EHRM, 22 maart 1995, Prager en Oberschlick t. Oostenrijk, nr. 38; EHRM, 28 september 2000, Lopes Gomes da Silva t. Portugal, nrs. 34 en 35).

Wat de tweede opmerking aan het adres van de heer Spruyt betreft, is niet aangetoond dat de presentatrice daarmee haar eigen mening tot uiting heeft willen brengen. De op-

merking had wellicht betrekking op het grote aantal respondenten tijdens het programma, dat nauwelijks een uur duurde, maar waarop 635 luisteraars reageerden. Dat hoge aantal contrasteerde met de beperkte enquête die de aanleiding voor de uitzending vormde, namelijk de uitslag van een recent onderzoek waaruit bleek dat 270 op 400 ondervraagde Antwerpenaren vóór de opheffing van het cordon sanitaire zijn. De presentatrice heeft de uitslag van de televoting bovendien tot tweemaal toe gerelativeerd door op te merken dat het niet om een representatieve enquête ging.

6.4.5. Aldus heeft de Geschillenraad niet kunnen vaststellen dat de VRT tekort zou zijn gekomen aan zijn verplichtingen op het vlak van non-discriminatie, onpartijdigheid en waarheidsgetrouwheid.

OM DIE REDENEN :

DE VLAAMSE GESCHILLENRAAD,

verklaart de klachten ontvankelijk, doch ongegrond.

Aldus te Brussel uitgesproken op 29 mei 2002 door de Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie, samengesteld uit O. Grawet, voorzitter, J. Baert, J. Vandyck, M. Van Liedekerke, M. Van Nieuwenborgh en E. Verstraete.

De voorzitter,

De secretaris,

O. GRAWET

M. CHATELET